

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

VII.7033.43.2019.AMB

**Pan
Jarosław Gowin
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Nauki
i Szkolnictwa Wyższego
ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa**

Do Rzecznika wpływają skargi dotyczące zasad przyznawania pomocy materialnej na gruncie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. poz. 1668 ze zm.; dalej jako: p.s.w.n.).

Zgodnie z art. 93 ust. 2 pkt 2 p.s.w.n., stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomoga, stypendium rektora oraz stypendium ministra przysługują na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia i jednolitych studiach magisterskich, jednak nie dłużej niż przez okres 6 lat. Nie negując dopuszczalności powiązania możliwości uzyskania stypendium z faktem odbywania studiów w terminie, pragnę zwrócić uwagę, że obowiązujące przepisy różnicują uprawnienie do pomocy materialnej w zależności od tego, czy student podejmuje kształcenie w ramach studiów trwających pięć lat lub mniej bądź sześć lat. W przypadku tej pierwszej grupy studentów mimo wydłużenia czasu odbywania studiów, np. z uwagi na wyjazd zagraniczny w ramach wymiany studenckiej bądź z przyczyn losowych, np. choroby, będą oni mogli pobierać stypendium dłużej niż planowany czas realizacji studiów. Studenci studiów, które planowo trwają więcej niż pięć lat, m.in. studenci medycyny, nawet w przypadku losowego

wydłużenia czasu dobywania studiów, nie będą mieli możliwości uzyskania wsparcia materialnego.

W związku z powyższym, w mojej ocenie, uznać należy, że wprowadzone rozwiązanie nie w pełni służy realizacji celu, jakim jest powiązanie możliwości uzyskania stypendium z terminowym ukończeniem studiów i jednocześnie w sposób nieuzasadniony odmiennie traktuje studentów w zależności od tego, jaki kierunek studiów wybrali.

Podjęwszy przedmiotową sprawę, skierowałem wystąpienie do Dyrektora Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W odpowiedzi zostałem poinformowany, że przepisy dotyczące przyznawania świadczeń stosuje się wobec wszystkich studentów, stąd nie można uznać, że mają one charakter dyskryminujący. Dodatkowym argumentem przemawiającym za niedyskryminującym charakterem wspomnianych przepisów ma być fakt, że świadczenia te przysługują studentom do ukończenia studiów na określonym poziomie, zaś osoby przedłużające naukę na studiach powyżej 6 lat, tracą prawo do świadczeń bezzwrotnej pomocy materialnej. Dyrektor Departamentu poinformował mnie również, że „[w]prowadzenie 6-letniego okresu przysługiwania świadczeń na studiach (...) wpłynie dyscyplinująco na realizację procesu kształcenia przez studentów, co jest szczególnie istotne z punktu widzenia interesu publicznego w przypadku bezpłatnych studiów w uczelniach publicznych, finansowanych z budżetu państwa”.

Przedstawione stanowisko budzi jednak moje dalsze wątpliwości. Przede wszystkim sam fakt, że przedmiotowa regulacja dotyczy wszystkich studentów nie uzasadnia twierdzenia, że nie ma ona charakteru dyskryminującego. Jak wskazywałam wyżej, prawodawca różnicuje uprawnienie studentów nieterminowo realizujących program studiów do ubiegania się o stypendium w zależności od wybranego kierunku studiów. Dla przykładu student kształcący się na kierunku realizowanym w ramach jednolitych studiów magisterskich (np. prawa) będzie mógł wydłużyć okres odbywania studiów o rok i jednocześnie ubiegać się o przyznanie stypendium. Z kolei student medycyny takiej możliwości zostaje pozbawiony. Co więcej, warto zauważyć, że w świetle obowiązujących przepisów także student kształcący się na studiach pierwszego stopnia trwających 3 lata może wydłużyć okres studiowania i realizować te studia w ciągu 6 lat zachowując

jednocześnie możliwość ubiegania się o stypendium. W tym kontekście wątpliwe wydaje się też, by wprowadzone ograniczenie w rzeczywistości przyczyniło się do zdyscyplinowania studentów kształcących się na studiach trwających krócej niż 6 lat.

Mając powyższe na uwadze, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2018 r., poz. 2179 ze zm.), zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska w sprawie.

Załącznik 2